

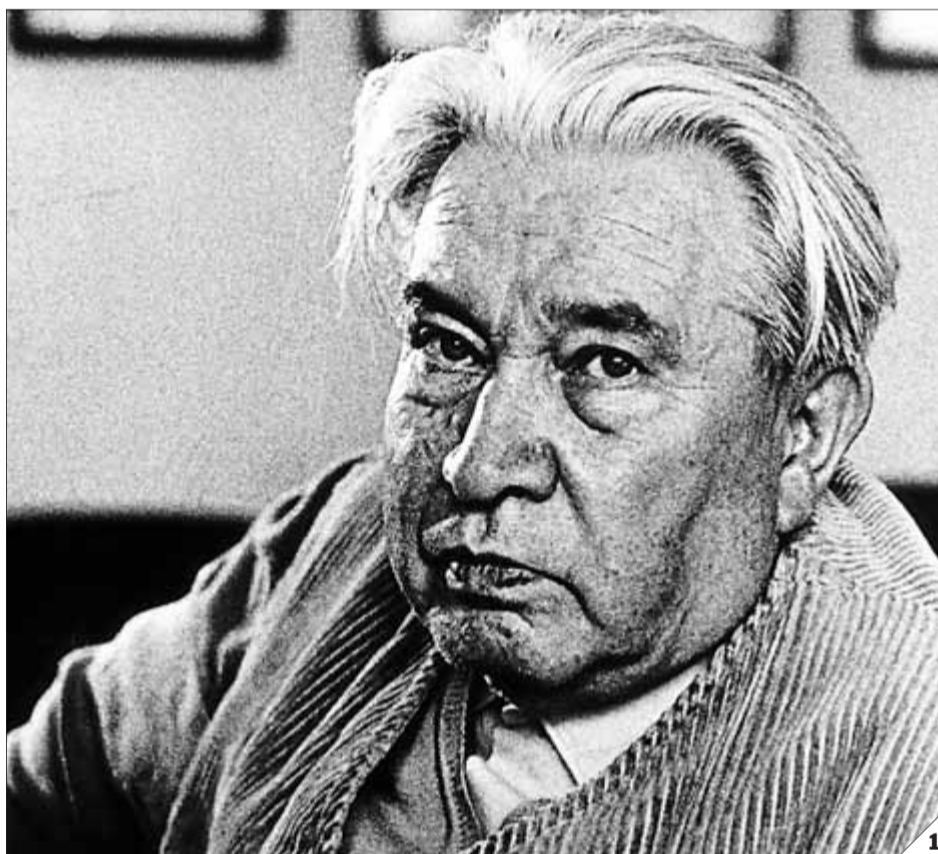
Sobre 'Ser poeta'

Seifert a Kralupy

Edicions La Guineu publica la traducció catalana de Jaume Creus de 'Ser poeta', l'últim llibre del txec Jaroslav Seifert, premi Nobel de literatura del 1984 • Un petit museu homenatja el gran poeta a Kralupy • Andreu Gomila

Kralupy, un suburbi a 20 minuts en tren del centre de Praga, és un lloc vulgar, ple d'edificis cúbics i xemeneies. "Kralupy no és una ciutat bella / ni mai no ho ha estat", constata Jaroslav Seifert (Praga, 1901-1986) en els dos primers versos de la suite *El bombardeig de la ciutat de Kralupy*. En arribar a l'estació ja no t'assalta la ferum de la fàbrica de Maggi, però sí que continua fent olor d'oli quan s'acosta el capvespre. Kralupy, no obstant, és al mapa de l'imaginari poètic txec i, des de fa uns mesos, també en el nostre gràcies a la traducció de Jaume Creus de *Ser poeta*, l'últim llibre del premi Nobel del 1984. I sí, no és cap indret especial, sinó un suburbi qualsevol, però també és la prova de com un excel·lent poeta pot elevar a particular el lloc més anodí i de com no només la cultura catalana és capaç de foragitar el bo i millor que ha produït. Perquè a Kralupy hi ha un suposat museu Seifert, l'únic de tota la República, que no és ni museu, sinó sols un auditori, amb piano inclòs, amb una paret coberta de vitrines amb objectes d'un dels millors poetes del segle XX.

Seifert no va néixer a Kralupy. Ho va fer al barri de Žižkov, a Praga. Kralupy era la terra dels seus avis, on ara està enterrat i on va passar, segons explica a les seves memòries, *Toda la belleza del mundo* (Seix Barral), alguns dels millors moments de la seva vida. L'indret és lleig, però per al poeta era la seva rosa dolça, estimada, "eternament apedregada pel greixum". Al primer poema de la suite esmentada més amunt ja marca distàncies amb l'esplendorosa Praga i precisa que quan tanca els ulls –Seifert publica *Ser poeta* als 82 anys– encara veu els que ha estimat. I clou el poema: "Tanmateix, avui encara, allà m'hi floreixen, / fins i tot a les filferrades, / roses silvestres. / Basta aturar-se un moment

1. El poeta Jaroslav Seifert. ARXIU 2. Una de les vitrines del petit museu de Kralupy. A. GOMILA 3. Placa d'un carrer que du el nom del poeta. A. GOMILA

/i sospirar fluixet". Una manera de palesar que la bellesa és sempre subjectiva, que t'ataca arreu, i una demostració que el poeta sap fer la seva feina. Per a Seifert, com explica a la composició *Ser poeta*, la poesia és intuïció, treball i desig. No s'hi val cap diccionari. Només la lletra de la vida. I la seva li va demostrar que no importava que Kralupy no fos bella; el que li frapa és que Kralupy forma part d'ell i, per tant, és poesia.

No només s'escriu de coses maques i no només París té dret a ser exaltada. "Hi ha poques coses en la nostra vida / que mereixin ser cantades", escriu el poeta a *Dimercres de cendra*. I a l'autobiografia afegeix: "El poeta

*Per a Seifert,
la poesia
és intuïció,
treball i desig*

Robinson Jeffers diu que totes les coses del món són belles i que depèn de cada poeta saber triar el que pot durar. Jo ho formularia d'una altra manera. Totes les coses del món no són belles, però les que el poeta tria, duren. Almenys mentre visqui el poeta que escriu".

Seifert parla amb la mateixa delicadesa del Castell, de Žižkov, del pont de Carles i del parc de Petřín que de la ciutat dels avis. I almenys el suburbi praguenc li ha dedicat una paret amb quatre fotos, cosa que la capital txeca no ha fet. Només el barri on va fer les primeres passes i que el va veure créixer com a escriptor li ha dedicat el carrer principal. Praga és només per a Kafka. Fins i tot al suposat museu Seifert de Kralupy has d'aguantar que una noia amable et digui que el poeta no va poder viatjar a Estocolm perquè estava malalt, quan es sabut que el règim comunista li va prohibir sortir del país per recollir el Nobel. El copyright de les memòries indica

que van ser publicades a la capital sueca, cosa que denota amb quina ràbia tractava el govern d'aleshores algú que es preocupava per les coses belles i que, segons ens diu a *Tríptic de Praga*, únicament volia "ser el poeta de les dones txèques". Un fet veritablement subversiu.

Tampoc Holan ni Hrabal hi tenen un lloc corresponent amb la seva vàlua a Praga. Són els grans escriptors nacionals del segle XX, que van pagar car la defensa de la llengua i la llibertat. I només el nom d'algun carrer, alguna placa allà on van viure, són el testimoni material de la seva existència. El mateix Hrabal, que tot i veure el món per primer cop a Brno va passar la major part dels seus anys a Praga, també ha estat forçat a l'exili, a causa del turisme, a Nymburk, on va passar la infantesa. Allà hi té lloc, com Seifert a Kralupy. De Holan, que es va tancar al barri de Kampa després de la Segona Guerra Mundial, només hi ha

un recordatori a sota de la finestra de casa seva, sempre encesa a la nit, segons explica Seifert. A Ginebra, cap governant catalanet ha pensat a recordar on va viure Mercè Rodoreda. Czeslaw Milosz, que morí a Cracòvia –nasqué a Lituània–, és al panteó dels il·lustres polonesos. Les comparacions són odioses, sí.

"Un poeta ha de proposar-se que el lector no pugui alliberar-se dels seus versos. Que no pugui oblidar-los, que l'acompanyin almenys una part de la seva vida", escriu Seifert a les memòries. Ell ho aconsegueix gràcies a una treballada força metafòrica. A la suite de Kralupy escriu uns versos meravellosos contra la guerra, tot i que sap

*El que importa
són els poemes
del poeta
i la seva bellesa*

que cauen en sac foradat, com ha pogut comprovar amb el pas del temps i la mirada sorneguera del gall que li escup una riallada quan ell clama "mai més" després de patir un devastador bombardeig aliat amagat al cementiri de la ciutat dels avis. Uns fets que, tot i explicar-los en primera persona, no va viure. Va ser realment una tia seva la víctima il·lesa i espantada. Això demostra que també és efectiva la ficció en la poesia. A *Ser poeta*, Seifert empra aquest recurs tot col·locant-nos en un terreny neutral on tot és possible, com quan parla a *Divertimento de nit* de la suposada tomba de Mozart a Praga, a la falda de Petřín. La vaig buscar, però no la vaig trobar. Tant és.

Tant és que Kralupy sigui maca o lletja, que faci pudor o no, que la gent hi sigui simpàtica o no, que Praga hagi fet fora l'home que tant l'estimava... El que importa són els poemes del poeta, la bellesa que emeten. Seifert, per sort, encara viu a Kralupy.